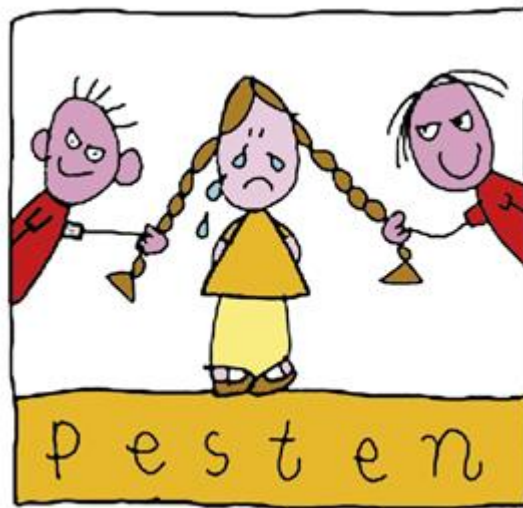

Pestprotocol o.b.s. De Posthoorn, september 2022

Inhoudsopgave pestprotocol OBS de Posthoorn

1. Waarom wij kiezen voor een pestprotocol	3
• Onze visie ten aanzien van sociale veiligheid	3
2. Achtergrond informatie	4
• Wat verstaan wij onder pesten	4
• Gevolgen van pesten	4
• Kenmerken van de 'gepeste'	4
• Kenmerken van de 'pester'	4
• Kenmerken van de 'middengroep'	5
• Signalen die wijzen op pestgedrag	5
• Signalen bij de 'gepeste'	5
• Signalen bij de 'pester'	6
• Signalen van de 'middengroep'	6
3. Op welke wijze wordt er binnen onze school gewerkt aan het voorkomen van pestgedrag?	7
4. Hoe wordt er gehandeld in situaties waarin pestgedrag wordt gesignaleerd?	8
• Hulp aan de 'gepeste'	8
• Hulp aan de 'pester'	8
• Hulp aan de 'middengroep'	9
5. Welke gedragsregels worden er in de groep gehanteerd?	10
• Groep 1 t/m 8 regels (Kwink)	10
• Groep specifieke afspraken	10
<i>Bijlage: schema binnenkomende klacht over pestgedrag</i>	11

1. Waarom wij kiezen voor een pestprotocol?

Onze visie ten aanzien van sociale veiligheid:

Wij creëren in onze school een klimaat waarbinnen iedere leerling de ruimte en de veiligheid vindt om zich te uiten. Je veilig voelen is een voorwaarde om te kunnen leren. Dit willen wij voor iedereen nastreven door positief met elkaar om te gaan en elkaar de ruimte geven. We werken preventief; alles wat we doen is er op gericht om pestgedrag te voorkomen. We doen dit door dit gedrag met al zijn aspecten, gevolgen en daar bij horende rollen van pester, middengroep en gepeste bespreekbaar te maken.

Met het behulp van dit pestprotocol willen wij het pestgedrag binnen onze school aanpakken nadat pestgedrag is gesignaleerd.

Dit pestprotocol is een middel om de volgende doelstelling te bereiken:

- De leerkrachten kunnen het pestgedrag signaleren en onderkennen.
- Het pestprotocol vormt een plan ten aanzien van:
 - Het voorkomen van pestgedrag tussen kinderen onderling
 - Het tijdig signaleren van pestgedrag
 - Het remediëren van pestgedrag
 - De samenwerking tussen ouders en school, om pestgedrag te voorkomen en te remediëren.

Samenwerking met ouders is ons inziens onontbeerlijk om pestgedrag te voorkomen op school.

2. Achtergrond informatie

Wat verstaan wij onder pesten.

Pesten is (psychisch, fysiek, digitaal of seksueel) systematisch geweld van een leerling of een groep leerlingen ten opzichte van één of meer klasgenoten, die niet (meer) in staat is/zijn zichzelf te verdedigen.

Pesten kent duidelijk andere kenmerken dan plagen. Uit een plaagsituatie kan echter heel makkelijk een pestsituatie ontstaan.

Plagen is onschuldig en gebeurt onbezonnen en spontaan soms gepaard met humor.

Pesten gebeurt berekend (men weet meestal vooraf, wie, hoe en wanneer men gaat pesten). Men wil bewust iemand kwetsen.

Gevolgen van pesten zijn:

- Indien niet tijdig wordt ingegrepen, kunnen de gevolgen (zowel lichamelijk als psychisch) heel pijnlijk, ingewikkeld en langslpend zijn
- Het is niet gemakkelijk om tot betere relaties te komen. Het herstel verloopt heel moeizaam.
- Isolement en grote eenzaamheid bij de gekwetste.
- De groep lijdt onder een bedreigend en onveilig klimaat. Iedereen is angstig en men wantrouwt elkaar. Er is daardoor weinig openheid en spontaniteit.
- Er zijn weinig of geen echte vrienden binnen een groep.

Kenmerken van de 'gepeste'

In de praktijk is gebleken dat bij kinderen die gepest worden vaak een of meer van de volgende kenmerken opvallen:

- Houdt niet van geweld en agressief of onbeschoft taalgebruik (doet het soms toch om zichzelf te weren)
- Weet niet hoe hij met agressie van anderen om moet gaan.
- Is meestal fysiek zwakker.
- Is eerder in zichzelf gekeerd.
- Is geneigd zich onderdanig of gediensig te gedragen.
- Is onzeker in sociale contacten.
- Heeft moeite met voor zichzelf op te komen.
- Heeft vaak een negatief zelfbeeld.
- Voelt zich vaker eenzamer dan andere kinderen.
- Voelt niet goed aan, welke regels of normen er binnen de groep gelden, of klampt zich hieraan vast.
- Reageert niet op de gepaste manier op druk; begint te huilen, of gedraagt zich slaafs, gaat klikken, probeert zich te kopen met snoep of geld, probeert de pester te imiteren, maar dit alles zonder succes.

Kenmerken van de 'pester'

In de praktijk is gebleken dat bij kinderen die pesten vaak één of meer van de volgende kenmerken opvallen:

- Staat vrij positief tegenover geweld, agressie en het gebruik van stoere taal
- Imiteert graag agressief gedrag
- Lijkt assertief; zegt spontaan wat hij denkt of voelt. Komt uit voor zijn mening
- Is vrij impulsief

- Heeft de neiging anderen te overroepen of te domineren om controle te houden, maar is misschien minder zeker dan het lijkt
- Wil het middelpunt zijn en is vlug jaloers
- Is meestal fysiek sterker of omringd door sterke vrienden die zijn gezag respecteren
- Heeft moeite met regels en grenzen
- Schat situaties verkeerd in
- Schat de gevolgen van zijn gedrag verkeerd in
- Heeft het moeilijk met spanning, die van buitenaf wordt opgelegd(toetsen, agressie van de ouders etc.)
- Lijdt vaak aan faalangst
- Hoe onveiliger hij zich voelt, hoe groter de behoefte aan een zondebok
- Heeft een zwak inlevingsvermogen, is vooral met zichzelf bezig en houdt geen rekening met anderen
- Kan het gedrag imiteren van andere kinderen uit zijn omgeving(vooral met betrekking tot kinderen met een gedragsstoornis)

Daarnaast moet er bij zowel de 'gepeste' als de 'pester' rekening gehouden worden met persoonskenmerken van het kind. Het pesten kan bijvoorbeeld veroorzaakt worden door een gedrags- of ontwikkelingsstoornissen of er kan sprake zijn van een beneden gemiddeld cognitief functioneren.

Kenmerken van een 'middengroep'

- De meeste kinderen in de middengroep zijn niet direct betrokken bij pesterijen
- Deze middengroep bestaat uit verdedigers, buitenstaanders en meelopers
- Zij zorgen ervoor dat het pestende kind zich gesterkt voelt
- Deze middengroep is wel medebepalend voor het voortduren van het pesten.

Signalen die wijzen op pestgedrag

Vaak kunnen door middel van observaties al bepaalde signalen van pestgedrag worden opgevangen. Door het goed observeren van de kinderen in verschillende onderwijsleersituaties en spelsituaties en het 2x per jaar afnemen van een sociogram, kunnen pestsituaties al in een vroeg stadium worden gesignaleerd en kan op gepaste wijze worden ingegrepen.

Signalen bij de 'gepeste':

- Het kind heeft blauwe plekken, schrammen, beschadigde spullen en 'verliest' regelmatig eigendommen. Let hier zeker op als het kind normaal gesproken niet slordig is.
- Het kind maakt zich soms het liefst onzichtbaar. Het kind is vaak verdrietig, neerslachtig of heeft stemmingswisselingen met ernstige driftbuien.
- Het kind staat vaak alleen op het schoolplein; er komen geen vriendjes thuis om te spelen en wordt ook niet door andere kinderen uitgenodigd.
- Het kind zoekt veiligheid en gezelschap bij de leerkracht of een andere volwassene.
- Als er groepjes worden gekozen, wordt het kind als laatste gekozen of blijft over.
- De schoolresultaten worden minder. Het kind presteert onder zijn/haar kunnen.
- Het kind is vaak afwezig, letterlijk of figuurlijk. Het vlucht weg in zijn eigen fantasie.
- Het kind zorgt ervoor dat het zo laat mogelijk op school komt, vlak voor de bel, en is na schooltijd meteen weer weg of blijft juist extra lang hangen.
- Er ontstaan veel conflicten rondom het kind. de naam van het kind wordt veel genoemd.
- Het kind neemt de slachtoffer rol op zich.
- In het geval van digitaal pesten blijft de pester vaak anoniem
- Digitaal pesten is soms harder dan gewoon pesten en de gevolgen blijven vaak langdurig zichtbaar op het internet.
- Het kind voelt zich onveilig en is nergens vrij.

Signalen bij de 'pester':

- Het kind vindt het moeilijk om samen te spelen of samen te werken, omdat het graag het spel wil bepalen.
- Het kind verdraagt geen kritiek en wordt boos als zijn gedrag ter discussie wordt gesteld, al is het ook maar een grapje.
- de pester is regelmatig brutaal naar jongere?andere kinderen.
- De pester kan zich moeilijk inleven in de gevoelens van anderen en weinig last van schuldgevoel.
- Het kind vertoont vaak grensoverschrijdend gedrag.
- Het kind leeft soms in een dubbelleven. In de groep braaf en volzaam, maar tijdens vrije situaties juist het tegenovergestelde.
- Zijn vrienden zijn volgzame meelopers, die wachten op instructie van de pester en gedragen zich vaak op dezelfde manier. Ook zij spreken vaak negatief of kleinerend over andere kinderen.
- Digitaal pesten: dader voelt zich machtig en zit veilig achter zijn device. Hij blijft in veel gevallen anoniem.

Signalen van de 'middengroep':

- Ongewenst gedrag wordt wel gezien, maar er wordt niet ingegrepen, vaak uit angst om dan zelf gepest te worden.

3. Op welke wijze wordt er binnen onze school gewerkt aan het voorkomen van pestgedrag?

Ter voorkoming van pestgedrag zijn in onze school de volgende maatregelen genomen en wordt er binnen onze school de volgende werkwijze gehanteerd.

1. Alle leerkrachten hebben kennis en inzicht m.b.t. alle aspecten van pestgedrag, en zijn vaardig in het signaleren en remediëren van pestgedrag. Alle leerkrachten zijn tevens in het bezit van het pestprotocol en handelen naar de hierin genoemde afspraken en stappen.
2. In de groepen 1 t/m 8 wordt elk jaar een Anti-Pestdag georganiseerd in de Nationale Week tegen het Pesten. Tijdens deze week en in het bijzonder op deze dag, wordt extra tijd en aandacht besteed aan de middengroep, omdat zij de sleutel in handen hebben om pestgedrag te voorkomen en te stoppen. We leren onze leerlingen om, wanneer er door hen pestgedrag wordt gesignaleerd om dat meteen te melden bij de leerkracht. Voor alle groepen zijn de omgangsregels vanuit Kwink (methode voor sociaal-emotionele ontwikkeling) op schrift gesteld en hangen duidelijk zichtbaar in het lokaal.
3. Na de zomervakantie start groep 1 tot en met 8 met de Gouden Weken. Groepsvorming, een veilig leer- en werkklimaat en leren omgaan met elkaar en elkaars verschillen staan deze weken centraal. Op groepsniveau worden groep specifieke afspraken, samen met de kinderen gemaakt. Ook deze groep specifieke afspraken hangen zichtbaar in het lokaal. Na elke vakantie wordt er gestart met een Kwinkles om de mogelijk weggezakte afspraken weer op te frissen. Na de kerstvakantie worden de Gouden Weken kort (2 weken) herhaald.
4. In groep 5-6 worden kinderen waarbij sprake is van verminderde weerbaarheid doorverwezen naar School Maatschappelijk Werk. Daar wordt dan bekeken of aanvullende training/hulp noodzakelijk is. In groep 7-8 vindt eens per 2 jaar een weerbaarheidstraining plaats voor alle kinderen.
5. Er is gedurende een kwartier voor de aanvang van de lessen en gedurende de pauzes toezicht op het schoolplein, waarbij duidelijke regels en afspraken worden gehanteerd. Deze regels zijn opgenomen in een Kwaliteitskaart (4c).
6. In het lesrooster zijn lessen opgenomen voor bevordering van gezond gedrag. Elke week wordt er minimaal 1 les gegeven ter bevordering van de sociaal emotionele ontwikkeling vanuit de methode Kwink.
7. Tot slot wordt er positief spelgedrag gestimuleerd door de leerkrachten.

4. Hoe wordt er gehandeld in situaties waarin pestgedrag wordt signaleerd

Hulp aan de 'gepeste'

De begeleiding van het gepeste kind is van groot belang (zie gevolgen). Het kind heeft recht op hulp vanuit de school. Op school is een pestcoördinator aangesteld, dit is juf Sanne Leuning.

Naast het voorkomen van nieuwe ongewenste ervaringen staat ook het verwerken van de ervaringen. Hulp aan het gepeste kind bestaat uit:

1. *Observeren*; Als er signalen zijn die wijzen op pestgedrag is het allereerst van belang om het pestgedrag (zowel het gepeste kind, als de pester) goed te observeren op meerdere momenten en in verschillende (spel) situaties. Het observeren wordt gedaan door de desbetreffende leerkracht van de groep.
2. *Een gesprek* met het kind door desbetreffende leerkracht. Naast de incidenten is het ook van belang om vaste momenten van gesprek in te bouwen. Het doel is voorkomen van pestgedrag maar ook het verwerken van de ervaringen van eerdere gebeurtenissen.
3. Er wordt een schriftelijk *verslagje* gemaakt met daarin de afspraken die met het desbetreffende kind zijn gemaakt en in het kinderdossier geplaatst.
4. Het pestgedrag wordt binnen het team *gemeld* in de volgende teamvergadering zodat het team alert kan reageren.
5. De *ouders* van het gepeste kind worden geïnformeerd. In dit gesprek wordt de situatie geschetst met daarbij de afspraken die met de desbetreffende kinderen zijn gemaakt. Ook hier wordt een verslagje gemaakt en in het kinderdossier geplaatst zodat hier eventueel later op teruggegrepen kan worden. De pestcoördinator wordt er vanaf dit moment bij betrokken.

Hulp aan de 'pester'.

De pester heeft ook recht op hulp, en heeft deze ook nodig om het pestgedrag en gevolgen onder ogen te(leren) zien. Deze kinderen zijn niet sociaal vaardig genoeg om een goede wijze met anderen om te gaan en hebben daarbij professionele hulp bij nodig. Deze hulp bestaat uit:

1. *Observeren*; Als er signalen zijn die wijzen op pestgedrag is het allereerst van belang om het pestgedrag (zowel het gepeste kind, als de pester) goed te observeren op meerdere momenten en in verschillende (spel) situaties. Het observeren wordt gedaan door de desbetreffende leerkracht van de groep.
2. *Een gesprek* met het kind vanuit het protocol. In dit gesprek wordt aangegeven wel gedrag niet wordt geaccepteerd(en waarom niet) en wat de gevolgen en maatregelen zullen zijn. Hierbij is het ook belangrijk om het verhaal van de 'pester' te horen. Op deze manier komen er soms andere dingen aan het licht dan verwacht.
3. Er wordt een schriftelijk *verslagje* gemaakt met daarin de afspraken die met het desbetreffende kind zijn gemaakt en in het kinderdossier geplaatst. Er wordt ook een duidelijke afspraak gemaakt voor een vervolgesprek.
4. Het pestgedrag wordt binnen het team *gemeld* in de volgende teamvergadering zodat het team alert kan reageren.

5. De *ouders* van zowel de pester als het gepeste kind worden geïnformeerd. In dit gesprek wordt de situatie geschetst met daarbij de afspraken die met de desbetreffende kinderen zijn gemaakt. Ook hier wordt een verslagje gemaakt en in het kinderdossier geplaatst zodat hier eventueel later op teruggegrepen kan worden. De pestcoördinator wordt er vanaf dit moment bij betrokken.
6. Bij herhaling van dit pestgedrag wordt een officiële incidentmelding gemaakt in Parnassys. Hierbij worden altijd de volgende punten omschreven: *Wie: (dader/slachtoffer)...., Incident:..., Waar:..., Actie:...* Na 3 registraties kan mogelijk het protocol Schorsing en Verwijdering in gang worden gezet. Dit protocol is terug te vinden op de website van stichting Bijeen.

Hulp aan de 'middengroep':

De middengroep vervult een cruciale rol bij het voorkomen en stoppen van pestgedrag binnen een groep. De norm wordt gesteld door de middengroep.

1. *Observeren*; Als er signalen zijn die wijzen op pestgedrag is het allereerst van belang om het meeloopgedrag goed te observeren op meerdere momenten en in verschillende (spel) situaties. Het observeren wordt gedaan door de desbetreffende leerkracht van de groep.
2. *Een(groeps)gesprek* met de leerling(en). In dit gesprek wordt aangegeven welk gedrag niet wordt geaccepteerd(en waarom niet) en wat de gevolgen en maatregelen zullen zijn. Hierbij is het ook belangrijk om het verhaal van de 'middengroep' te horen. Op deze manier komen er soms andere dingen aan het licht dan verwacht. Zij moeten steun voelen van de leerkrachten, zodat zij ongewenst gedrag zullen én durven melden/afkeuren.
3. Het meeloopgedrag wordt binnen het team *gemeld* in de volgende teamvergadering zodat het team alert kan reageren.

5. Welke gedragsregels worden er in de groep gehanteerd?

In de groepen 1 t/m 8 worden duidelijke omgangsregels ten aanzien van gewenst gedrag gehanteerd. Voor alle groepen zijn de Kwinkregels op schrift gesteld en hangen duidelijk zichtbaar voor alle kinderen aan de wand van het lokaal.

Groep 1 t/m 8 regels (Kwink)

1. Ik weet wie ik ben
2. Ik zie anderen
3. Ik weet wat ik doe
4. Ik ga goed met anderen om
5. Ik kies voor een leuke en veilige groep

Groep specifieke afspraken

Daarnaast maakt elke groep tijdens de Gouden Weken een aantal groep specifieke afspraken. Dit zijn dynamische afspraken, zijn dan ook per groep en per schooljaar verschillend en om die reden niet opgenomen in dit document. Deze groep specifieke afspraken hangen ook zichtbaar in de groep, worden regelmatig met de leerlingen van de betreffende groep besproken en indien nodig bijgesteld.

Bijlage: schema binnenkomende klacht over pestgedrag

Schema binnenkomende klacht over pestgedrag – september 2022		
Leerling doet melding van pestgedrag: pestgedrag:	Ouder doet melding van pesten	Leerkracht signaleert
Kind	Ouder	Leerkracht
↓	↓	↓
Leerkracht praat met gepeste leerling en probeert helder te krijgen wat er gebeurd is.	Ouder praat met groepsleerkracht. Leerkracht probeert helder te krijgen wat er gebeurd is.	Leerkracht gaat praten met de pester en de gepeste en probeert helder te krijgen wat er gebeurd is.
↓	↓	↓
Leerkracht praat met pester.	Leerkracht gaat praten met het kind van de ouder.	Leerkracht maakt afspraken met pester en gepeste om herhaling te voorkomen.
↓	↓	↓
Leerkracht maakt afspraken met pester en gepeste om herhaling te voorkomen. In de klas wordt aandacht besteed aan de rol van de middengroep.	Leerkracht gaat praten met de pester en de groep. De ouder van de pester wordt geïnformeerd door de leerkracht.	Indien pestgedrag doorgaat melden bij pestcoördinator
↓	↓	↓
Leerkracht gaat gesprek aan met ouder(s) van pester om aan te geven dat het pesten moet stoppen.	Leerkracht probeert het pesten op te lossen. In de klas wordt aandacht besteed aan de rol van de middengroep.	Leerkracht gaat gesprek aan met de ouder(s) van de pester om aan te geven dat het pesten moet stoppen. In de klas wordt aandacht besteed aan de rol van de middengroep.
↓	↓	↓
Indien pestgedrag doorgaat melden bij pestcoördinator. Een incidentregistratie in Parnassys volgt.	Melder van de klacht wordt geïnformeerd	Indien pestgedrag doorgaat melden bij pestcoördinator. Een incidentregistratie in Parnassys volgt
↓	↓	↓
Afspraken maken om pestgedrag te stoppen met pester, gepeste en ouders + pestcoördinator en directie	Na 1 week wordt door de leerkracht bij meldende ouder geïnformeerd of herhaling is voorgekomen. Indien pestgedrag doorgaat melden bij pestcoördinator. Een incidentregistratie in Parnassys volgt. Afsproken wordt om bij herhaling direct de school te bellen.	Afspraken maken om pestgedrag te stoppen met pester, gepeste + pestcoördinator en directie
↓	↓	↓
Blijft desondanks het pestgedrag doorgaan, dan kan de directeur het protocol Schorsing en Verwijdering	Afspraken maken om pestgedrag te stoppen met pester, gepeste + pestcoördinator en directie	Blijft desondanks het pestgedrag doorgaan, dan kan de directeur het protocol Schorsing en Verwijdering voor de pester in gang gaan zetten
	Blijft desondanks het pestgedrag doorgaan, dan kan de directeur het protocol Schorsing en Verwijdering voor de pester in gang gaan zetten	